

Dokter Jan: Een reis door 50 jaar geneeskunde

Jan gaat verder op zijn elan

In dezelfde periode, 1981-82, werd Jan geconfronteerd met een nieuw fenomeen nl. met het aanvraagformulier voor terugbetaling van één of andere medicatie. In eerste instantie ging het om Tagamet en even later om Zantac. Dit waren twee maagzuurremmers en voorlopers van de PPI's. Er waren toen al wel enkele medicijnen in omloop die zeer specifiek waren en die enkel verkrijgbaar en terug betaalbaar waren mits het attest van een specialist. Er was ook een toelating vereist vanwege de mutualiteit, maar deze producten werden eigenlijk bij uitzondering voorgeschreven.

Tagamet en Zantac werden integendeel op korte tijd zeer populair. Voor de terugbetaling waren er serieuze restricties, met andere woorden, zonder gastroscopische bevestiging van een ulcus van de maag, van het duodenum of van een oesofagitis, kon je als patiënt de terugbetaling vergeten. Je kon het product dan wel verkrijgen op voorschrift, maar dan moest je de volle pot betalen, wat dan ook regelmatig plaatsvond.

Als huisarts moest je daarvoor beschikken over specifieke aanvraagformulieren voor beide producten apart, want de tijd dat je via Google deze documenten kon afprinten lag nog ver af.

Moest het bij die twee producten gebleven zijn, geen haan zou er naar gekraaid hebben. Deze twee protagonisten waren in feite een testcase voor een echte rage nadien. Je werd progressief overstelpt met aanvragen voor medicijnen uit alle geledingen van het geneeskundig arsenaal. Dat ging van diabetes mellitus, over hypertensie naar hartkwalen, darmpathologie (denk maar aan de ziekte van Crohn), huidpathologie, longziekten, bloedvatverwijders, chronisch gebruik van pijnstillers enz. Het kon gewoon niet op en dan spreken we nog niet van al wat met

kankerbestrijding te maken had. Dat was dan wel meer specifiek voor de oncologen en aanverwanten.

Jan had op de duur een speciale lade voorzien om al die verschillende documenten in te bewaren en om ze zeker niet te verliezen. Dit was nog niet genoeg, want om de haverklap werden de aanvragen aangepast, dus er kwamen nieuwe formulieren terwijl je de oude, vaak van zeer recente datum, kon dumpen. Durfde je deze toch te gebruiken, dan was de patiënt de pineut en stond die gegarandeerd binnen de kortste keren aan je deur om te reclameren.

Bij Jan ging het vooral om het principe: je gaat toch geen medicijn voor iemand voorschrijven als het onnodig is. Waarom toch al die administratieve rompslomp en dito tijdsverlies? Kwam er nog bij dat hij al die documenten eigenlijk in dubbel moest hebben. Ja, hij deed toch ook een pak huisbezoeken bij onder andere chronische zieken, weinig mobiele patiënten en die hadden bij uitstek nood aan medicijnen die onder deze regelgeving vielen. Jan vond dit niet fair en het gaf zo het gevoel, laat ons zeggen quasi zekerheid, dat er veel beslissingen in de huisartsregio genomen werden achter de rug van de huisarts en zonder de moeite te doen om eerst hun mening te vragen, al was het maar uit respect!

Vraag was dan natuurlijk, waar kon die overheid met zo'n vraagstelling terecht? Het contingent van huisartsen was zodanig versnipperd over een aantal syndicaten die dan nog meestal beheerst werden door specialisten, met een kleine adnex voor de huisarts. Ook was het zo dat de meerderheid van huisartsen, net zoals Jan, gewoonweg niet aangesloten was bij een syndicaat.

Als de huisartsen in de jaren '70 en '80 als één blok naar voren waren gekomen, dan waren er wellicht meer kansen geweest tot het realiseren van compromissen met de overheid. Er mocht dan nog een Vlaamse en een Waalse vleugel zijn, ieder met zijn eigen visie, maar finaal met één einddoel, namelijk respect voor hun inzet en bereidwilligheid. Tenslotte waren dit toch de twee waarden die ze hoog in hun vaandel droegen, met of zonder informatica.

Vraag is natuurlijk ook of de overheid niet liever had dat er zo'n versnippering was. Zo moesten ze geen verantwoording geven voor hun decreten, want ja, wie moesten ze aanspreken? In de loop van de tijd zijn er nog zo'n deel eenzijdige beslissingen genomen, maar dat is stof voor later. Een ander delicaat probleem was de organisatie van de wachtdiensten, als je al van organisatie mocht spreken, want dat was toen een echte streekgebonden materie.

Toen Jan startte waren er in zijn regio ongeveer 12 huisartsen actief. Die moesten dan de wacht delen, en pas op, het ging om een bereik van 5 dorpen (dus vóór de fusie van gemeenten). Dat waren ongeveer 40.000 inwoners, dus provincie overschrijdend en na de fusie werd daar niks aan veranderd. Dat hield dus in dat je, zeker in de periode van '75 tot '80, als jong element, zes volle weekends aan je broek had. Dit betekende een beschikbaarheid vanaf zaterdagmiddag 14u tot maandagmorgen 8u. Dit hield ook in dat je maandagmorgen fris en monter je raadpleging moest opstarten en ook dat je tot zaterdagmiddag next weekend je werk zonder morren moest verder zetten = +/- 13 dagen.

In feite was je dus om de twee maanden 13 dagen continu beschikbaar. Dit was moordend, en toch hebben Jan en vele anderen dat gedaan. Eigenlijk verdient dit een medaille of minstens wat begrip!

Het was telkens een spannende bedoening. Op bepaalde momenten kon het zijn dat je met je duimen zat te draaien en misschien maar een tiental casussen zag over het ganse weekend (zowel winter als zomer). Als het verkeerd ging zag je daarentegen meer dan 40 mensen, waarvan liefst

een vijftal 's nachts en bij voorkeur gespreid over de 2 nachten, nog eens moordend!

Erover klagen had geen zin, want je kreeg steevast hetzelfde antwoord: sorry, je hebt ervoor gekozen en je moest het maar geweten hebben! Geleidelijk aan werd de 24hwacht ingevoerd en vanaf 45 jaar moest Jan maar twee wachten van 24 h per jaar meer uitvoeren. Dit is zo gebleven tot zijn 60ste levensjaar, want dan moest hij plots weer meer wachten (3 of 4 per jaar) doen. Dit was een initiatief van de jongere generatie huisartsen die ter zake een meerderheidsstem hadden. In feite was dat één van de voornaamste redenen dat Jan op zijn 63^{ste} er de brui aan gaf, maar ook dat komt later nog ter sprake!



We zijn ondertussen 1983. Iedereen met wat interesse ter zake wist dat Jan actief was in de voetbalwereld en hij kreeg van een collega radioloog van een nabijgelegen hospitaal het voorstel om samen een zaalvoetbalploeg op te richten. Het zou gaan om een aantal geïnteresseerde artsen uit het hospitaalmilieu, maar ook huisartsen, kinesisten, veeartsen, noem maar op en ook gewone mensen uit het niet-medische milieu konden toetreden.

Jan zet samen met zijn echtgenote en enkele vrienden er zijn schouders onder en, jawel, de ploeg komt van de grond en zal gedurende 13 seizoenen een heel pak sportievelingen bij elkaar brengen.

Wellicht zouden ze mekaar anders nooit ontmoet hebben, maar er groeide een band en er was altijd een gemoedelijke sfeer, zeker na de match...

Ze kwamen van overal, uit de regio Mechelen, Lier, Leuven, uit de lokale omgeving, noem maar op en het kon niet op. De thuismatchen werden gespeeld op woensdagavond van 22u tot 23u. Op verplaatsing kon dat evengoed een maandag- of vrijdagavond zijn, maar op een totaal ander uur en ver van huis, zelfs tot in Hoegaarden want Z.V.C.K. was aangesloten bij de Brabantse liga.

Dat was allemaal geen probleem want er waren genoeg aangesloten spelers. Het probleem was vooral om iedereen voldoende kans te geven om te spelen want een zaalvoetbalploeg bestaat uit vijf veldspelers en evenveel vervangers. Op een bepaald ogenblik waren er meer dan twintig aangesloten spelers, geen makkie dus!

Zo'n organisatie bracht heel wat werk mee: administratief maar ook puur praktisch, zoals het wassen van truitjes, broeken en kousen en ervoor te zorgen dat alles proper en droog was voor de volgende match.

Ook was er steeds de nodige spanning om alles en iedereen op tijd klaar en ter plaatse te krijgen. Anderzijds gaf dit ook een enorme voldoening omdat een aantal mensen in feite zo laat op de avond een serieuze inspanning deden tijdens één uur. Tegelijkertijd werd een groot pak stress van de vorige dagen uitgezweet en kon men zich terug opladen voor de dagen nadien.

Dat vertaalde zich ook na de match. Gewonnen of verloren, iedereen bleef gemakkelijk een uurtje 'plakken', vertelde wat over goeie en minder goeie belevenissen van de vorige week. Zo kwamen ook thuiservaringen, werkervaringen of gewoonweg wat er zich in de wereld afspeelde aan bod.

Slechts één maal, gelukkig maar, in de loop van al die jaren, was er ernstig ongeval te noteren. Een veearts uit de buurt, net aangesloten, toffe kerel met een goeie techniek, maakte, zonder contact, een draaibeweging midden op het veld en viel gewoon door zijn voet plat op de grond. Jan en een kompaan brachten hem zo snel mogelijk met de wagen over naar de Spoed van het nabijgelegen hospitaal. De diagnose was een volledige ruptuur van de Achillespees met als gevolg een werkonbekwaamheid van minstens vier maanden. De uiteindelijke oorzaak bleek een trap van een koe in een stal van een week of twee tevoren te zijn geweest.

Het was een bijzondere, maar ook zeer leerrijke ervaring, waarvan gedurende die dertien seizoenen minstens vijftig spelers, medisch of niet-medisch van scholing, konden proeven.

30 april 1996 werd de laatste wedstrijd afgewerkt. Op dat ogenblik waren de jongste spelers rond de veertig jaar en er waren een aantal anciens die de vijftig al een tijdje gepasseerd waren.

Het werd allemaal wat teveel. Zo waren er regelmatig blessures, werd er gespeeld tegen jongeren die je eigen kinderen konden zijn waardoor na al die jaren interesseverlies optrad.

In 1985 kwam Artsenkrant op de proppen met een voorstel om een aantal artsen te motiveren om onder het vaandel van Artsenkrant deel te nemen aan de Wereldspelen van de Geneeskunde. Dit was een evenement dat al sinds een aantal jaren werd georganiseerd en bleek een soort Olympische Spelen van de medische beroepen te zijn.

Naast atletiek, zwemmen en fietsen kwamen ook een aantal groepssporten aan bod waaronder voetbal en dat was de start voor een nieuw engagement voor dokter Jan.

Het begon allemaal in het voorjaar van '85 met een infosessie voor de geïnteresseerden in Brussel en die was ingericht door de 'Artsenkrant' of 'Le Journal du Médecin'

Een aantal artsen, zowel huisartsen als specialisten, maar ook kandidaten uit andere medische richtingen ontmoetten elkaar voor het eerst. Ze zouden elkaar achteraf nog heel vaak tegenkomen.

De ploeg kreeg alvast een naam, AKJM, een afkorting van bovengenoemde titels, want het ging om een mix van Nederlandstalige en Franstalige sporters met een medische achtergrond.

In 1985 tijdens de eerste deelname in Monaco werd geopteerd voor een Nederlandstalige en een Franstalige ploeg. Er waren kandidaten in overvloed, dat was ook zo in '86 in Montecatini – nabij Firenze. De jaren nadien verliep het anders. De spelers van AKJM werden onderverdeeld in twee teams: AKJM 1 en AKJM 2, waarbij in AKJM 1 de spelers met semi-profballures terecht kwamen en in AKJM 2 de pure amateurs, dus de mannen die voor hun plezier speelden, type dokter Jan.

Op die manier werd AKJM 2 een bonte mengelmoes van Frans- en Nederlandstaligen, huisartsen en specialisten, maar ook tandartsen, apothekers en veeartsen waren welkom.

Er speelde zelfs een anesthesist mee met een dubbel Belgisch-Zwitsers paspoort!

Na een aantal voorbereidingswedstrijden vertrokken ze in de zomer van '87 naar de Wereldspelen in Casablanca, Marokko, maar AKJM 2 was niet alleen. Ons land werd dat jaar vertegenwoordigd door maar liefst zes ploegen. Naast AKJM 2 was er sowieso AKJM 1, maar ook een ploeg uit West-Vlaanderen, uit het Antwerpse, uit Charleroi en een complete ploeg van kinesisten, allemaal met veel ambities!

Er waren dat jaar 43 ploegen aanwezig uit de ganse wereld, die in de groepsfase tegen elkaar werden uitgeloot in reeksen van 4 ploegen. De eerste van elke reeks plus nog enkele beste tweedes gingen naar de achtste finales

Over Jan zijn ploeg AKJM 2, werd zo'n beetje meewarig gepraat en gelachen, zo van wat komen die hier eigenlijk zoeken, maar het kan verkeren, wie zei dat ook weer, juist, Bredero!

AKJM 2 kwam terecht in een reeks met een Franse, een Italiaanse en een Marokkaanse ploeg en de bedoeling was om in bovenstaande volgorde drie dagen na mekaar een wedstrijd van tweemaal dertig minuten te spelen en proberen te overleven.



1987: co-ordinator, kapitein en ouderdomsdeken van AKJM was de keeper, een huisarts uit de omgeving van Boutersem. De ploeg was een echte mengelmoes van Walen en Vlamingen, maar alles liep op wieltjes

De wedstrijd tegen de Fransen was gelijk opgaand en kon alle kanten uit. De wedstrijd werd beslecht door een afstandsschot van de centrale middenvelder van AKJM 2, tussen haakjes de beste speler op het veld met een eindstand van 1 tegen 0 voor de Belgen.

In de wedstrijd tegen de Italianen ging het heel wat moeizamer: de wedstrijd werd verloren met 1 tegen 0 en het had net zo goed 3 tegen 0 kunnen zijn in het voordeel van de Italianen. Hier speelde de verdediging een hoofdrol. Zo werd een bal van de lijn gehaald en een bal uit doel gekopt door de laatste man bij AKJM 2.

Restte nog de laatste match tegen de Marokkanen, maar die is nooit gespeeld geweest, gewoonweg omdat ze teveel gekwetsten hadden na twee van de drie gespeelde matches. Ze waren nog met zeven valabele spelers, dus geen ploeg, met als resultaat een walk over en een forfait van 3 tegen 0 in het voordeel van AKJM 2.

Dat maakte dat AKJM 2 aan vier punten op zes toe was én, erg belangrijk voor de eindafrekening nadien, met een doelsaldo van vier tegen één, hoewel ze in feite zelf maar één doelpunt gescoord hadden.

Maar voetbal is voetbal en de bal is rond, en je weet maar nooit. De Italianen hadden al 4 op 4 en moesten dus tegen de Fransen verliezen, wilde AKJM 2 nog een kans maken. De Fransen mochten maar met één doelpunt verschil winnen, want anders waren zij met hun beter doelsaldo geplaatst.

Alle spelers van AKJM 2, inclusief de gekwetsten, want die waren er al genoeg, zijn die wedstrijd gaan bijwonen en het was de moeite waard. De Fransen kwamen in een heuse thriller op voorsprong en gaven, ondanks verwoede pogingen van de in feite betere Italianen, niet af en dat maakte dat AKJM 2 met een zogenaamd beter doelsaldo doorging naar de achtste finales. Wat nog veel erger overkwam, was het feit dat al de andere vijf Belgische ploegen eruit gebonjourd waren, tot grote hilariteit van Jan en zijn ploegmaten en tot ongeloof bij de anderen.

Daarna volgde de achtste finale met opnieuw een Italiaanse ploeg, maar het dient gezegd, een faire ploeg, zonder de typische commedia del arte mentaliteit. Het was een gelijkopgaande wedstrijd met toch iets meer druk en mogelijkheden voor de Belgen en dat resulteerde in een

penaltydoelpunt. Vrije trap door de laatste man, meegepikt door opnieuw de centrale middenvelder en neergelegd in de backarea.

Eindstand van de wedstrijd was 1 tegen 0 voor AKJM 2. Dit bracht een beetje ongeloof bij de eigen spelers, maar vooral verbijstering bij de spelers van de andere Belgische ploegen die in feite op hun kont op het strand van Casablanca in blijde verwachting waren voor een, al dan niet zware, nederlaag.

Eén ding was opvallend, er werd niet meer gelachen met de prestatie. AKJM 2 zat in de kwartfinale, dus bij de laatste acht ploegen en nu gingen ze toch komen kijken zeker!

Anderzijds kwamen er wel enkele donkere wolken opdagen. Er dienden 4 wedstrijden op 4 dagen gespeeld te worden met als gevolg vermoeidheid, spier- en gewrichtsklachten. Eén van de middenvelders had zijn enkelband gescheurd, maar wou toch met een tape absoluut verder spelen wat eigenlijk wel onverantwoord was!

Nieuwe tegenstander was, je kan het niet raden, een Italiaanse ploeg, met alles erop en eraan, commedia del arte inbegrepen. Ze zouden o.a. een paar dagen later ook de finale winnen, na een ware veldslag tegen een Joegoslavisch team.

AKJM 2 verloor die kwartfinale. Het was 1 tegen 0 bij de rust door een volledig onterecht toegekende penalty op basis van een aangeschoten bal op de binnenkant van de dij die als 'hands' was beoordeeld. Uiteindelijk werd het 3 tegen 0, maar er stonden misschien nog vijf valabele spelers bij het Belgische team op de het veld.

Het was dus hoog tijd dat het afgelopen was. Dit was een enorme belevenis geweest en dat bleek ook uit de viering achteraf die tot in de vroege uurtjes duurde!

Het jaar nadien was het de laatste keer dat Artsenkrant als organisator en dito sponsor van de ploeg optrad. Dit was in Lyon en AKJM 2 bracht het ditmaal niet verder dan de groepsfase. Geen probleem. Er was ondertussen zo'n hechte band gegroeid tussen al die mensen dat ze elkaar bij allerlei gelegenheden nadien nog opzochten en nagenoten.